

Visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg

Aanwezig:

Voorzitter: de heer Brüll
College: wethouder Heijnen
Griffie: mevrouw Heijboer (secretaris)
Ambtelijke ondersteuning: de heer Cimmermans

Fractiewoordvoerders: Heine (CDA), Lejeune (SPM), Passenier (GroenLinks), Severijns (VVD), Jacobs (PvdA), Nuyts (LPM), Van Est (50PLUS), Demas (D66), Frijns (SAB), Voorst (PVM), Schut (SP), Winants (PVV)

De **voorzitter** opent de vergadering en heet allen welkom. Op de agenda staat de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg. Het college vraagt over de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg met elkaar in debat te gaan, teneinde besluitvorming voor te bereiden.

Eerste termijn

CDA (Heine) geeft aan te begrijpen, los van deze visie, dat de vrijetijdseconomie hard geraakt wordt door de coronacrisis en dat de sector niet primair bezig is met een langetermijnvisie, maar enkel deze periode probeert door te komen. Het CDA hoopt dan ook dat zowel de provincie als de gemeente deze sector kan helpen. Ten aanzien van de inhoudelijke bijdrage ziet zij dat de recreant en de toerist worden benoemd in het stuk. Met recreant doelt men ook op de recreërende inwoner van Zuid-Limburg. De leefbaarheid van inwoners in relatie tot het vrijetijdsaanbod wordt niet nadrukkelijk benoemd. Een van de aandachtspunten van de visie moet spreiding van het toerisme over de regio zijn. De leefbaarheid hangt natuurlijk wel samen met het succes van de gastvrije regio en een aantrekkelijk vrijetijdsaanbod maakt Zuid-Limburg aantrekkelijk om te wonen. De vraag is hoe de gemeente denkt specifiek de spreiding over de regio in relatie tot leefbaarheid en het vrijetijdsaanbod te waarborgen. Los van de individuele toeristische projecten lijkt het goed om als raad de vorderingen en bijbehorend beleid van deze visie te bekijken, ook als geen extra gemeentelijk budget gevraagd wordt. Daarnaast verwacht het CDA ook dat de Heuvelland-gemeenten stevige stappen zetten om het beleid te doen slagen en roept de wethouder op vinger aan de pols te houden. In de visie wordt veel gesproken over het realiseren en ontwikkelen van de vrijetijdseconomie. Het onderhouden en in stand houden van bestaande contacten is eveneens belangrijk. Neem onder andere het uitbreiden van de wandel-, fiets- en mountainbikeroutes. Naast uitbreiden en avontuurlijker maken, hoort hier ook onderhoud en bewegwijzering bij. Het komt nu te vaak voor dat dat niet gebeurt en overheden na een aantal jaar geen contactgegevens meer hebben van hun partners in het veld. De vraag is of dit ook geldt voor Maastricht, bijvoorbeeld de mountainbike-routeborden in het Heuvelland met niet leesbare en verouderde route-informatie, waarvan bij de gemeente niet bekend is van wie ze zijn en wie er zorg voor draagt.

SPM (Lejeune) haalt net als het CDA de coronacrisis aan, dit effect is niet meegenomen in deze visie. Dat is begrijpelijk, maar gezien de maatregelen tot 1 september (geen evenementen meer) heeft de crisis zeker invloed op de visie. Daarom vraagt zij aan de wethouder of het mogelijk is dat zij zo nodig de raad op de hoogte zal houden, zeker met het oog op de crisis van nu en de maatregelen die eventueel in de plannen meegenomen kunnen worden. In het stuk staat immers dat de gemeenteraad wordt betrokken bij de uitvoering van de visie.

GroenLinks (Passenier) bedankt de wethouder en ambtenaren voor het snel beantwoorden van de vragen die zij vrijdag hebben gesteld. Daarom kan men zich nu beperken tot enkele punten. GroenLinks vindt het belangrijk te constateren dat er geen stadsronde is geweest, terwijl dat zeker in de huidige situatie heel belangrijk is. De burgers zijn wel betrokken, maar op afstand. Ook partijen hebben ingesproken en raadsleden hebben mee kunnen praten. Toch denkt hij dat het belangrijk is dat er in de huidige situatie nog een keer naar gekeken wordt, aangezien de visie beïnvloed wordt

door de coronatijd, die er nu niet in genoemd wordt. In het raadsvoorstel staan alternatieven genoemd, met daarbij 'niet van toepassing'. GroenLinks vindt het wel belangrijk dat wordt gezocht naar alternatieven die meer richting geven aan de visie voor de komende vier jaar, rekening houdend met alle effecten die 'het nu' gaan hebben. Tevens constateert GroenLinks dat de cijfers waar deze visie op gebaseerd is, dateren van 2016 en deels van 2018 en nu al volledig achterhaald zijn. Het zou heel zonde zijn om nu door te gaan en niets te doen met de huidige gevolgen van corona. In het grote geheel zet men vraagtekens bij het uitgangspunt van de economie waarin alles gericht is op groei. De druk op de vrijetijdseconomie, dat wil zeggen op de steden en het omliggende Heuvelland, neemt toe. Dat was zelfs zichtbaar tijdens de laatste paasdagen. Er wordt wel gezegd dat er overlast veroorzaakt wordt en dat zegt de bevolking ook. Maar kijkend naar de positieve en negatieve effecten, blijkt dat er vooral gestuurd wordt op een balans, terwijl er gestuurd moet worden op positieve effecten.

VVD (Severijns) interrumpeert met de opmerking dat men met de coronacrisis blij mag zijn als er een beetje in stand gehouden kan worden wat geweest is. Er is geen reden om op de rem te staan.

GroenLinks (Passenier) vervolgt dat het duidelijk mag zijn dat GroenLinks hier anders in staat. Ten aanzien van de verbinding die in de visie wordt gelegd tussen ondernemers en het beheer van het landschap, is GroenLinks er positief over dat ondernemers een bijdrage leveren aan beheer van het landschap met de kanttekening dat men denkt dat men niet alles aan de ondernemers kan overlaten. Er is juist een scheiding nodig tussen wat nodig is voor het landschap en wat nodig is voor de vrijetijdsbesteding. De twee krachtenvelden moeten elkaar in balans houden. In de visie staat niet vermeld hoe het college die balans tussen krachtenvelden als ecologie en economie gaat realiseren. Op dat punt is een aanvulling belangrijk.

VVD (Severijns) interrumpeert met de mededeling dat landgoederen als ondernemers bewijzen dat zij een goede balans tussen ecologie en beheer weten te bewaren.

GroenLinks (Passenier) benadrukt dat men vindt dat de economie niet de drijvende factor achter landschapsbeheer moet zijn. Op basis van de visie zou daar een onbalans kunnen ontstaan.

D66 (Demas) kan met de visie instemmen, maar is wel benieuwd naar hoe de coronacrisis zich verhoudt tot de visie. Ondernemers hebben het zwaar en jongeren blijven thuis. Hoe ziet de wethouder deze relatie en wat is de impact.

PvdA (Jacobs) vraagt naar de status van dit stuk (denkrichting of intentieverklaring) en wat men verwacht van de gemeenteraad als men het oneens is (een amendement indienen). Daarnaast vraagt de PvdA naar het financiële plaatje dat gemoeid is met het uitvoeren van de visie.

VVD (Severijns) geeft aan dat cijfers in dit stuk laten zien dat vrijetijdsbesteding belangrijk is voor de economie en ook dat de regionale samenwerking gestimuleerd wordt, hetgeen positief is. Het is een goede, breed gedragen visie, maar de tijd is ten opzichte van vier weken geleden ingrijpend veranderd. VVD stelt voor deze visie vast te stellen om vervolgens met de nieuwe werkelijkheid aan de slag te gaan.

SP (Schut) vindt de vragen en antwoorden verhelderend. Het is een mooie totaalvisie die goed en breed samengesteld is en waarin belangenorganisaties goed vertegenwoordigd zijn. De bevolking is de enige groep die mager terugkomt in het stuk, zoals GroenLinks ook heeft aangegeven. De SP vraagt zich af of een stadsronde nu nog zin heeft, aangezien de vraag op tafel ligt wat er feitelijk nog voor basis is voor dit stuk, nu de hele werkelijkheid is gewijzigd. De SP vraagt de wethouder wat men mag verwachten van de uitvoering van deze visie in 2020 en 2021. Men erkent dat daarvoor ook een analyse van de huidige situatie nodig is. In navolging van de lessen die men nu leert, zullen dingen meer digitaal gaan. Dat blijft nog onderbelicht. De regionale samenwerking zou bijvoorbeeld gezamenlijke digitale platforms kunnen maken. Men mist de inzet op wellbeing, bewustzijn en een andere vorm van recreëren. Dat is nu actueler dan voor corona. Men ziet graag de balans tussen de groei van het toerisme en de leefbaarheid voor de bewoners. Net als GroenLinks vindt de SP dat onderbelicht in de visie. De vraag is wat duurzame, kwalitatieve inzet is en waar de grens aan de kwantitatieve groei bereikt wordt.

PVM (Voorst) De visie bespreekt de vrijetijdseconomie tot 2030 waarmee PVM de opstellers complimenteert, echter toen de visie werd opgesteld was corona ver weg. Hij vraagt of het in februari of maart niet mogelijk was een addendum toe te voegen over corona en op welke wijze de wethouder verwacht dat corona invloed heeft op het beleid dat voortvloeit uit deze visie. Er zijn grote lokale verschillen in de groei van het aantal banen. PVM vraagt of de wethouder deze verschillen kan verklaren of dit proces kan beïnvloeden bijvoorbeeld in financieel opzicht of door samenwerking tussen de gemeenten. PVM vraagt of de visie op bepaalde punten herzien moet worden vanwege het coronavirus, dan wel geparkeerd of in zijn geheel herzien moet worden.

PVV (Geurts) is blij dat met ondernemers uit het Heuvelland is gesproken, dat heeft veel informatie opgeleverd. Partijen zijn al bezig met meer digitale platforms, zelfs al voor corona. Limburg heeft een uniek kader dat altijd aanwezig blijft, maar de angel is de coronacrisis. Inhoudelijk is de visie een goede basis, maar men moet ook rekening houden met de anderhalvemeterconomie. Ondernemers laten daarin hun kracht, creativiteit en drijfveer zien. Er komt ook weer een bloeiperiode als corona achter de rug is.

SAB (Frijns) zal niet herhalen wat door voorgaande sprekers al aangegeven is over leefbaarheid en coronacrisis. Wel vraagt SAP aan de wethouder of er al besluiten genomen zijn in de andere 15 gemeenten.

50PLUS (Van Est) vraagt zich bij het lezen van de visie af of Zuid-Limburg niet te afhankelijk is van toerisme en daarmee te kwetsbaar is. Tevens vraagt 50PLUS of het verstandig is om nu een besluit te nemen over de visie, aangezien geen rekening is en kon worden gehouden met de anderhalvemeterconomie. De pijler verleiden kan vervangen worden door omleiden, verspreiden en mijden. De financiële onderbouwing vindt 50PLUS niet concreet genoeg. In plaats van over een regionale aanpak zou hij graag kijken naar een Euregionale aanpak. Dat zou een verbetering zijn. Daarom adviseert 50PLUS de besluitvorming op te schorten, zodat rekening kan worden gehouden met de nieuwe situatie en een betere visie kan worden neergelegd.

LPM (Nuyts) heeft ook de vraag waarom de visie nu gepresenteerd wordt en niet gewacht wordt tot duidelijk is wat de coronacrisis aanricht, ook op het gebied van het voortbestaan van bijvoorbeeld horecazaken. En hoe ondernemers denken te overleven met de anderhalvemeternorm, is dat rendabel. Het is nu ongewis wat er op de samenleving afkomt en heeft dat als gevolg dat de uitgangspunten van de visie moeten worden aangepast. En indien de visie wordt vastgesteld, wordt deze dan herzien als de ravage na corona zichtbaar is. De invloed van massatoerisme voor corona was zichtbaar, maar dan is de werkgelegenheid op een smalle basis gestoeld. De leefbaarheid is belangrijk en daarom spreiding en kwaliteit van toerisme in plaats van de massa. Mooie natuur en milieu zijn belangrijk. De combinatie ondernemers en landschap vindt LPM vreemd.

De **voorzitter** meldt dat Groep Gunther, Maassen en Alexander Lurvink niet aanwezig zijn bij deze vergadering en dus niet aan het woord komen.

Wethouder Heijnen beantwoordt de vragen, te beginnen bij de vraag van het CDA over de invloed van corona op deze visie. In de oplegger is melding gemaakt van corona, met elkaar zal men moeten kijken hoe het stuk actueel blijft en de visie haalbaar is op de langere termijn. Het voordeel van de visie is dat het brede stippen op de horizon zet. Met die stippen is niet veel mis, de vraag is wat er mogelijk is binnen de anderhalvemetersamenleving. Die discussie moet gevoerd blijven.

Met betrekking tot toerist en recreant en leefbaarheid zegt de wethouder dat spreiding inderdaad belangrijk is en tevens dat er niet te veel gerecreëerd wordt op één plek. Dat komt in de visie nadrukkelijk aan de orde.

Projecten en vorderingen worden zeker aan de raad voorgelegd, mede als gevolg van de tijd. De wethouder zegt toe de raad te blijven informeren zeker met betrekking tot corona.

De opmerking over de bebording zal de wethouder doorgeven aan de ambtenaren. Goed dat dit is genoemd.

Hoewel er geen stadsronde is geweest, is de raad wel op verschillende momenten betrokken. Er is veel discussie geweest of een stadsronde de manier is om te horen wat mensen vinden. Op een

enquête hebben 603 Maastrichtenaren gereageerd. Dat is een groot aantal reacties, soms moet men creatief zijn in de manier waarop mensen worden betrokken.

De vraag over de alternatieven volgt in de tweede termijn, dan kan GroenLinks deze verduidelijken.

Het gebruik van cijfers uit 2016 en 2018 is een gevolg van de duur van het traject. De cijfers van Maastricht zijn wel actueel, deze zullen ook steeds gebruikt worden in de stukken die men opstelt.

Het streven naar uitsluitend groei bestrijdt de wethouder, er wordt juist ook erg gekeken naar kwaliteit en spreiding en gestuurd op de positieve effecten daarvan.

Bij beheer van het landschap door ondernemers gaat het om het opzoeken van de samenhang en samenwerking om zo de kwaliteit te behouden. Boeren helpen bijvoorbeeld om de randen van hun akkers mooi te houden hetgeen bijdraagt aan het landschap.

De balans behouden kan door spreiding van het toerisme. In weekend recreatief en door de week zakelijk. Daar wordt op gestuurd in bijvoorbeeld het hotelbeleid.

SP (Schut) vraagt of hier spreiding over de week wordt bedoeld, dan interpreteert zij dat als elke dag druk. Kan de wethouder dat toelichten.

De wethouder licht toe dat spreiding zowel in tijd als de locatie betreft. Door de week zakelijk toerisme dat meer uitgeeft en zich op andere plaatsen bevindt. Bovendien zijn er meer werkdagen dan weekenddagen. Er ontstaat dan een natuurlijke spreiding. Qua locatie is in bepaalde regio's ruimte voor groei terwijl andere gebieden meer onder druk staan. Gezamenlijk kan men nadenken over een pakket om de concentratie te spreiden. Die lijn voor de langere termijn vaststellen en hoe deze te realiseren is een zaak van overleg.

De impact van corona kan niemand nu overzien, daarover moet men in gesprek blijven.

Het document is een visiestuk dat kaders stelt om globaal gedeelde lijnen met elkaar af te spreken en te gebruiken als onderlegger om goed te kijken hoe projecten passen binnen dit grotere plaatje van de visie vrijetijdseconomie.

Financieel wil de wethouder alles opvangen binnen bestaande middelen (hotelbeleid, Maastricht marketing). Door sturing te geven aan de opdrachten kan men uitvoering geven aan het beleid. Bij nieuwe projecten komt de wethouder naar de raad. De intentie is uit te spreken dat men in Zuid-Limburgs verband rekening houdt met elkaar, ook bij lokale besluitvorming in ander gemeenten.

Met meer apps en digitale tools op regionaal niveau wordt al geëxperimenteerd, bijvoorbeeld met ideeën over fiets- en wandelroutes die gemeentegrens-overschrijdend zijn. Binnen de visie past het om een pakket samen te stellen over de gemeentegrenzen heen.

Er is binnen de visie ruimte om een eigen invulling te geven aan beleid, het zijn hele brede kaders. Er is rekening gehouden met bestaand beleid en voor goede ideeën is altijd ruimte om deze te bespreken. Ook met andere partijen erbij.

Er is veel gekeken naar kwaliteit en daarmee de balans tussen groei, toerisme en leefbaarheid. Kwantiteit staat niet voorop in de visie, maar spreiding qua tijd en locatie. De balans moet goed zijn, bezoekers komen juist ook voor rust ruimte cultuur en natuur, dus dat moet gekoesterd worden in de beleidskeuzes.

In de technische vragen is al ingegaan op de banengroei die achterblijft ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Het is niet onderzocht waar de regionale verschillen vandaan komen.

Natuurlijk moet rekening gehouden worden met wat er nu gebeurt, maar de stip op de horizon is goed. Het is geen reden om de visie te herschrijven vanwege het coronavirus. De visie loopt tot 2030 en is een goed stuk als leidraad om naar toe te werken, met de nodige aanpassingen door de coronacrisis.

Het is interessant te monitoren hoe het stuk in andere gemeenten wordt ontvangen. In Simpelveld is het besproken en heeft men positief gereageerd, maar niet vastgesteld. De wethouder wil graag

weten of er in de Maastrichtse raad draagvlak is. Natuurlijk heeft de wethouder zich afgevraagd of dit een goed moment is. Er is uiteraard ruimte om de visie te herzien, als de coronacrisis hierom vraagt.

Ten aanzien van de financiën antwoordt de wethouder dat het doel is om bestaand beleid goed uit te voeren, waarbij goede ideeën uiteraard welkom zijn.

De wethouder beaamt dat aandacht voor Euregio een goede zaak is. In de praktijk is het wel ingewikkeld. Er zijn al 15 gemeenten in Zuid-Limburg en daarnaast ook veel stakeholders. Die kijken allemaal mee naar dit stuk. De wethouder vertrouwt er ook op dat stakeholders zelf intensief contact hebben met partijen over de grens. Nu regionaal beginnen is al heel wat, alhoewel de wethouder er wel voorstander van is om het naar de Euregio uit te breiden.

Om de mooie natuur te koesteren, is spreiding heel belangrijk. En daarbij moet men ook nadenken over de hoeveelheid verkeer. Het OV wordt in het stuk gestimuleerd om het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers en inwoners.

Tweede termijn

De **voorzitter** verzoekt de partijen aan te geven of het voorstel rijp is voor besluitvorming en wel of niet als hamerstuk verder de procedure in kan.

CDA (Heine) doelde in eerste termijn op spreiding in de regio. De sector is van groot belang voor de regio. Het CDA kan zich vinden in antwoord van de wethouder over corona en vindt het stuk rijp voor besluitvorming als hamerstuk.

SAB (Frijns) vindt het stuk rijp voor besluitvorming als hamerstuk, mits de raad meegenomen wordt bij de uitvoeringsplannen zodat de invloed van de crisis gemonitord kan worden.

GroenLinks (Passeniers) vindt groei wel nadrukkelijk aanwezig in het stuk, door de genoemde termen. Hij zoekt meer balans met kwaliteit en is niet helemaal overtuigd door de wethouder. Het kopje 'alternatieven' zou hij graag nader ingevuld zien op het vlak van hoe om te gaan met corona, het met elkaar in gesprek gaan en kaders stellen. De wethouder is hier in de antwoorden wel op ingegaan. Bij de verbinding van economie en landschap, dus ecologie, economie, sociale aspecten, vraagt GroenLinks hoe de balans in stand gehouden kan worden en hoe dat wordt gesignaleerd. GroenLinks wil het stuk in de fractie nader bespreken en acht dit geen hamerstuk.

D66 (Demas) heeft geen aanvullende vragen en vindt het stuk rijp voor besluitvorming als hamerstuk.

PvdA (Jacobs) heeft geen verdere vragen en acht het stuk rijp voor besluitvorming. Het gaat nog wel mee terug naar de fractie en is derhalve geen hamerstuk.

VVD (Severijns) acht het stuk rijp voor besluitvorming als hamerstuk.

SP (Schut) is content met de toelichting van de wethouder. Men is het met GroenLinks eens dat het raadsvoorstel wat hoekiger geformuleerd is dan de toelichting van de wethouder. Zij neemt het voorstel mee terug naar fractie aangezien het niet haar portefeuille is. Het is wel rijp voor besluitvorming.

PVM (Vorst) vraagt zich af hoe actueel de actuele cijfers zijn met het oog op de nieuwe werkelijkheid waarin de samenleving zes maanden en waarschijnlijk nog langer op slot zit. Hij neemt het voorstel mee terug naar de fractie en acht het niet rijp voor besluitvorming.

PVV (Geurts) vindt het fijn om de visie te hebben, het gaat over meer dan corona. Het stuk is rijp voor besluitvorming als hamerstuk.

SAP (Fijns) acht het stuk rijp voor besluitvorming als hamerstuk.

50PLUS (Van Est) is van mening dat men eerst moet focussen op de anderhalvemeter economie en dan komt daarna de visie weer aan bod. Nu moet men hierover niet besluiten.

LPM (Nuyts) is het eens met 50PLUS, men verwacht een stuk waarin de balans wordt opgemaakt over wat er nog over is van de vrijetijdseconomie met de impact van de coronacrisis. Het is heel

belangrijk om niet door te gaan op de weg van groei, vanwege het effect op de leefbaarheid. De binnenstad moet aangenaam blijven voor eigen inwoners. LPM kan zich voorstellen dat de wethouder wil vaststellen omdat de visie breed is opgesteld. Dus de visie is rijp voor besluitvorming. Met de kanttekeningen erbij gaat men akkoord en men verwacht dat de visie opnieuw besproken wordt als het effect coronacrisis beter duidelijk is.

Wethouder 2^e termijn

De **wethouder** gaat in op de laatste vragen. GroenLinks ziet de nadruk op groei in de termen verleiden, doelgroepen uitbreiden en vitaliseren van de economie. De wethouder doelt niet op ongebreideld groeien, maar op de juiste doelgroepen aanspreken. Dus echt op thema's en daar mag de partij de wethouder scherp op houden. De wethouder wil juist niet alle doelgroepen naar Zuid-Limburg halen. Het gaat om kwaliteit niet om kwantiteit.

Het stuk stond geagendeerd ondanks de coronasituatie. Het gaat om de lange termijn en het is fijn om de intentie uit te spreken. Uiteraard moet het herzien worden, dat geldt voor heel veel stukken die aan de raad voorgelegd zullen worden. De wethouder komt bij de raad als de situatie daar om vraagt.

Initiatieven moeten niet alleen voldoen aan minimale eisen, ondernemers en gebruikers moeten zich verantwoordelijk voelen voor de natuur. Zo is de balans te bewaren.

De Maastrichtse cijfers zijn vrij actueel, van 2018 en 2019. Cijfers van nu - tijdens corona - zijn er uiteraard niet. Maastricht is wel actueler dan de cijfers van het CBS die vaak anderhalf jaar achterlopen.

De PVV heeft tijd en moeite genomen om een bredere blik te schetsen. Dat waardeert de wethouder enorm. Zij is het erg met hem eens.

Ook met 50PLUS is de wethouder het eens, de uitwerking kan niet om corona heen. Natuurlijk komt de wethouder bij de raad op het moment dat het opportuun is. De wethouder zal ook contact hebben met de collega's over hoe men denkt over het definitief vaststellen van het stuk. Voor de aarzelingen ten aanzien van actualiteit heeft de wethouder veel begrip en zij is blij dat de visie op steun kan rekenen met betrekking tot de langetermijnstippen die gezet zijn.

De **voorzitter** constateert dat er voldoende draagvlak is voor voortgang in het proces.

De wethouder heeft de toezegging gedaan om in gesprek te willen blijven over de gevolgen van de Coronacrisis op de (nota) vrijetijdseconomie.

Hiermee komt een einde aan deze raadsronde. De voorzitter dankt alle aanwezigen en sluit de vergadering. Evaluatiepunten kunnen doorgegeven worden aan de griffie.